

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ
1927
ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ο Φάρος του χωριού αναγνωστικό Δ' τάξ. έκδ. 3η

Δ. Ανδρεάδου και Π. Παπαχριστοδούλου Δρ. 17.40

Ο Φάρος του χωριού αποτελεί εν συνεχές σφραγισμένο και από την σύγχρονον ελληνικὴν ζωὴν παρμένον διήγημα. Δὲν θὰ συναρπάσῃ μόνον τοὺς μέλλοντας ἢ ἀναγνώσων αὐτὸ μαθητὰς τῆς Δ' τάξεως, παρακολουθοῦντας μετ' ἀδιαπτώτου ἐνδιαφέροντος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὸ ἐπιτελούμενον ἐν αὐτῷ τῇ συνεργασίᾳ τῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου καὶ ἄλλων νέων μέγα ἐκπολιτιστικὸν ἔργον, ἤτοι τὴν ἐνάπλασιν, τὴν ἀναγέννησιν, τὸν ἐκπολιτισμὸν καὶ τὴν εὐημερίαν ἑνὸς κακομοιρασμένου πρὶν ἑλληνικοῦ χωριοῦ ἀπὸ τὸν θεληματικὸν καὶ ἀλτροιστὴν ἥρωα τοῦ διηγήματος ἀτὸν φάρον τοῦ χωριοῦ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ ἀδρότατον ὑπόδειγμα τῆς ἐξωσχολικῆς δημοδιδασκαλικῆς δράσεως, ποὺ δίδει τὸ διήγημα τοῦτο, θὰ καθοδηγήσῃ ἀσυνείδητος καὶ τοὺς μέλλοντας νὰ διδάξουν αὐτὸ κ.κ. διδασκάλους εἰς τὴν λογικωτέρην κατευθύνσιν τοῦ ἔργου των, καὶ τὸ σπουδαιότερον ἢ ἀννήσῃ εἰς τὴν συνειδησὶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τὴν προσωπικότητα τοῦ δημοδιδασκάλου καὶ τὴν ἀγαθοποιὸν δύναμιν τοῦ λαϊκοῦ σχολείου. Τοῦτου ἕνεκα εἶναι ὑποχρέωσις τιμῆς δι' ἕκαστον τῶν κ.κ. διδασκάλων ὄχι μόνον νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ἐγκεκριμένον τοῦτο ἀναγνωστικὸν εἰς τὸ σχολεῖόν του, ἀλλὰ καὶ μετὰ κάθε τρόπον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐρύτεραν διάδοσιν αὐτοῦ.

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΑΘΗΝΑ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

ΟΔΗΓΟΣ διδασκαλίας τοῦ Φάρου τοῦ Χωριοῦ δίδεται δωρεάν εἰς τὸν διδάσκοντα.

Ἄρτι ἐγκυβῆθ' ἐν τῇ δεκαετίᾳ 1927-1937 **Ἑλλάδα** Δρ. 14.90

Ἀναγνωστικὸν Ε' δημοτικοῦ εἰς δημοτικὴν γλῶσσαν ὑπὸ Δημοσθ. Ἀνδρεάδου καὶ Πολυδ. Παπαχριστοδούλου.

Τὸ ἀναγνωστικὸν τοῦτο ἀποτελεῖ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἕνα γνήσιως ἔθνικὸν ἀνάγνωσμα. Συντεταγμένον κατὰ τὸ ἐγκυκλοπαιδικὸν σύστημα καὶ διηρημένον εἰς 12 μεγάλας ὁμοειδεῖς ἐνόητας, διακρίνεται διὰ τὴν πρωτοτυπίαν τοῦ περιεχομένου του, τὴν λογοτεχνικὴν ἐκθεσιν αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁμαλότητα τοῦ λεκτικοῦ του. Οἱ ἑλληνόπαιδες καθὼς καὶ οἱ μέλλοντες νὰ διδάξουν τὸ ἀνωτέρω ἀναγνωστικὸν κ.κ. συνάδελφοι ἀσφαλῶς θὰ ἐντρυφήσων εἰς τὰς σελίδας αὐτοῦ, διεξερχόμενοι δὲ αὐτὸ ἀναμφιβόλως θὰ ἐξέλθουν ἡθικώτεροι τὴν καρδίαν καὶ ἑλληνικώτεροι τὸ φρόνημα.

Δ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ Π. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΕΛΛΑΔΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ ΑΘΗΝΑΙ

ΒΡΑΚΙΚΕΣ ΗΘΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ἀνέγνωσα χθὲς τὸ βράδυ ἕνα βιβλίον, τὸ ὁποῖον μετὰ δισκέδασεν ἀρετὰς ὥρας ἐμὲ καὶ τὴν σύζυγόν μου.

Τὸ καλλίτερον μέτρον γιὰ τὴν ἀξία ἑνὸς βιβλίου τὸ κρίσκεις ὅταν τὸ διαβάξῃς καὶ τὸ ἀπολαμβάνῃς σὺ ὁ ἴδιος, ἢ ἐκείνοι ποὺ σὲ ἀκούουν. Εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἕνα βιβλίον χάνει. Πρῶτα πρῶτα αὐτὸς ποὺ τὸ διαβάσει δυνατὰ χάνει μέρος τῆς αἰσίας του, ἐπειδὴ διαμοιράζεται ἢ προσοχὴν του εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν κατανόησιν. Δεύτερον, ἐκείνος ποὺ τὸ ἀκούει, τὸ αἰσθάνεται τὸ βιβλίον, ὄχι τὸσον, ὅσον τὸ ἐρμηνεύει τὸ μάτι του, ἀλλ' ὅσον τὸ ἐρμηνεύει μία ὕψος-ὄψις ἑξῆ ἀνάγνωσις. **Ν.Ρ.Ε. Κωλ. Φ. 25**

Καὶ ὅμως, τὰ διηγήματα τὰ μικρὰ, τὰ ὁποῖα ἐδιάβασα χθὲς, τῆς «Θρακικῆς Ἠθογραφίας» τοῦ κ. Πολυδωροῦ Παπαχριστοδούλου, τῆς ἀπὸλαύσαμε πέρα-πέρα. Ἐγελάσαμε μετὰ τὴν καρδίαν μας καὶ πετάξαμε γιὰ λίγες στιγμὰς ἐστὶ Θρακικὰ χωριὰ καὶ τὰ ἔρημα, ἂν καὶ ποτὲ μας δὲν ἐπισκεφθῆκαμε τὰ μαρτυρικὰ ἐκεῖνα Ἑλληνικὰ μέρη. Αὐτὴ ἡ ἀπόλαυσις ἀπὸ μιᾶ ἀνάγνωσις διηγημάτων, ποὺ περιστρέφονται γύρω στὰς ἀσχολίας, τοὺς πόθους, τὰ ὄνειρα καὶ τὴν ἰδεολογίαν τῶν χωριανῶν, ὅπως τὰ παρέστησεν ὡς τανὰ, πραγματικὰ, χωρὶς ἐπιτήδευσις καὶ χωρὶς σχολαστικὴ γνωσεπιδεικτικὴ παραπλάνησι ὁ συγγραφεὺς, μὰ ἀπέδειξε γιὰ μιᾶ ἄλλῃ φορᾶ, ὅτι τὰ διηγήματα ἔχουν τὸν προορισμὸν τοὺς καὶ εἶναι ἀληθινὰ ἕνα ἀπὸ τὰ μεγάλα μέρη ποὺ ἀπαρτίζουν τὴν φιλολογίαν ἑνὸς ἔθνους. **1925**

Οἱ Θρακικῆς Ἠθογραφίαι δὲν εἶναι μόνον Θρακικῆς, ἀλλ' ἀνθρώπινες, Ἑλληνικῆς καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἕνα βιβλίον ποὺ μπορεῖ νὰ στολίσῃ τὴν βιβλιοθήκην κάθε Ἑλλήνος καὶ ὡς διήγημα καὶ ὡς ἀνάμνησις τῶν τοπικῶν ιδιοτήτων τῆς πολυβασανισμένης ἐκείνης χώρας.

Ο ΓΙΑΝΝΙΚΟΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΑΙ "ΘΡΑΚΙΚΕΣ ΗΘΟΥΡΑΦΙΕΣ"

ΠΡΩΤΟΥ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τὸν ἐγγώρισα πρώτη φορά στὴν Φιλιππούπολι. Κατόπιν στὰς Ἀθήνας. Μικρόσωμος μὲ γαλανὰ μάτια καὶ μὲ σγουρὰ μαλλιά, ποῦ τοῦ προσέδιδαν μιὰ κουκλίστικη μορφή. Ἦταν πάντα ἀνήσυχος, μὰ καὶ γελαστός, εἰς ἀντίθεσι μὲ τὸν ἄλλο ἀδελφὸ του, τὸν Περικλῆ, ποῦ ἔτρεφε ὑπογένειον ξανθό, σημίον πολλῆς σοβαρότητος διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καὶ ἠσχολεῖτο μὲ τὴν ποίησι, καὶ τὴν φιλολογοίαν. Ἀπὸ ὅλους τοὺς γνωστοὺς καὶ φίλους, εἶνε ἀλήθεια, πὼς κανένας μας δὲν μπόρεσε νὰ διακρίνη στὸν μικρὸν Πολύδωρον, τίποτε περισσότερο ἀπὸ ἓνα κοινὸ καὶ ὡμορφο παιδί, ποῦ καὶ αὐτὸ σὰν τὸν ἀδελφὸ του θὰ ἐγενόντανε πούθενά δάσκαλος, γιατί καὶ τὰ δύο ἀδέλφια ἐσπούδασαν φιλολογοίαν, ὅταν ἄφησαν τὴν πατρίδα των, τὲς Σαράντα Ἐκκλησές.

Καὶ ὅμως ἀπὸ τὸν μικρὸ καὶ ἀγνωστὸ Πολύδωρο, ποῦ ἀφιέρωσε τὴ ζωὴ του στὰ γράμματα καὶ ἰδιαίτερα στὴν μελέτη τῆς λαογραφίας καὶ τῆς δημοτικῆς μας ποιήσεως, ἐβγήκε σήμερα ὁ δυνατὸς διηγηματογράφος. Μιὰ μέρα ἓνας φίλος μου ποῦ ἦλθε ἀπὸ τὰς Ἀθήνας μοῦ εἶπε πὼς ὁ συμπατριώτης μου Πολύδωρος Παπαχριστοδοῦλου ἐξέδωκε θρακικὰ διηγήματα, ποῦ ἔκαμαν θόρυβο εἰς τὰς Ἀθήνας. Προσέπαθισα νὰ τὰ εὔρω. Τρεῖς μικροὶ καὶ ὡμορφοὶ τόμοι. Τοὺς ἐδιάβασα ἀχόρταγα. Καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀμφέβαλα γιὰ τὸν συγγραφέα. Μὰ ὅταν ξαναπρόσεξα τὸ ὄνομά του στὸν τίτλο, ἐπάνω στοὺς τρεῖς τόμους, καὶ ξαναδιάβασα τὰ διηγήματά του ἐπίσθηκα ὅτι ἔγινε τὸ θαῦμα. Ἀπὸ τὸ μικρὸ ἐκεῖνο καὶ ἀγνωστὸ παιδί ἐβγήκεν ὁ μεγάλος καὶ δυνατὸς διη-

γηματογράφος.

Στὲς Θρακικὲς ἠθογραφίαις τοῦ ὅπως ὠνόμαζε τὰ Θρακικὰ διηγήματα τοῦ ὁ κ. Πολύδωρος Παπαχριστοδοῦλου, αἰσθάνεται κανεὶς νὰ ζωντανεύη εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ὀλοκλήρου ἢ Θράκη, μὲ τὰ ἦθη τῆς, τοὺς πόρους τῆς, τὲς χαρὲς τῆς. Ἡ γλώσσα του μὲ τὴν ὁποίαν πολλὲς φορές ρεαλιστικὰ περιγράφει τὰς ἀλήθειαις ποῦ θέλει νὰ εἴπῃ, εἶνε τόσο ζωντανὴ καὶ τόσο φυσικὴ ποῦ νομίζεις κανεὶς ὅτι ἀκούει τὴν Θρακικὴν διάλεκτον μὲ ὅλες τὲς ἀποχρώσεις τῆς. τὲς ἰδιότυπες φράσεις τῆς καὶ τὲς τούρκικαις ἐδώ κι' ἐκεῖ λέξεις τῆς.

Τὰ γεγονότα καὶ τὰ παραμῦθια ποῦ ὁ συγγραφεὺς ἀντελήφθηκε μόνος του ἢ ποῦ ἄκουσε ἀπὸ μικρὸς νὰ διηγούνται στὴν πατρίδα του, τὰ ἐκτένισε, τὰ ἐδούλεψε, τὰ ἔδωσε τὴν ποιὸν φανταστέρην των μορφῆ, ἔτσι ποῦ ὅταν τὰ διαβάξῃ σήμερα κανεὶς ποῦ γεννήθηκε ἢ διέμενε ἐκεῖ νομίζει πὼς μεταφέρεται στὸν εὐλογημένο ἐκεῖνο τόπον, πὼς ζῇ μέσα στὰ ἀρχοντικὰ σπήτια του, τὰ γέρικα ἀπὸ καιρὸ καὶ ἀπὸ εὐτυχημένους μέρες πὼς ἀκούει τὴν Μαργὰ ἢ τὸν Θανάσιον νὰ μιλοῦν μὲ τὴν δικὴν τους τοπικὴν συνήθειαν τῆς συγκοπῆς τῶν λέξεων καὶ πὼς ἀκούει τὲς ἄλλαις ἀφελεῖς ἐκεῖνες διηγήσεις, ποῦ ἦταν τόσο ζωντανὲς στὴν χαμένη μας Θράκη.

Καῦμένη πατρίδα! μὲ τὰ χλωρὰ σου βουνὰ, μὲ τὰ πολύχρωμα λουλούδια σου, μὲ τὰ ὠραῖα χωρριουδάκια σου, μὲ τὰ ἀφθονα φρούτα σου, μὲ τὰ ἀτελείωτα ποιμνιά σου μὲ τὲς χαρὲς σου καὶ μὲ τὲς συγκινησεις ποῦ σκόρπιζες στὴν ψυχὴ τῶν κατοικῶν σου καὶ τοὺς ἔκαμνες νὰ νοιώθουν τὴν ζωὴ εὐτυχισμένη καὶ χαρούμενη, δὲν ὑπάρχεις πειά. Ὁ ἐχθρὸς σὲ πατεῖ.

Μὰ ἂν δὲν ὑπάρχει ἡ Θράκη στὴν ἑλληνικὴ τῆς πραγματικότητά, ὅπως ἦταν στὸν παλιὸ καιρὸ, ὑπάρχει ὅμως στὴν ἀναπαράστασί τῆς, ὀλοκλήρη καὶ ὀλοκίνητη, μέσα στὰ διηγήματα τοῦ ἐπαξίου παιδιοῦ τῆς τοῦ Πολυδώρου Παπαχριστοδοῦλου.

Ἡ Θράκη ὑπερήφανη τὸν παρουσιάζει εἰς τὸ Πάνθεον τῶν Λογοτεχνῶν τῆς καὶ τὰ γράμματα περιμένουν τὴν ὀριστικὴν του ἀπόδοσιν καὶ τὴν ὀλοκληρωτικὴν του ἐξέλιξιν γιὰ νὰ τοῦ κάμουν τὴν τελικὴν τους κρῖσιν.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΞΙΩΤΙΑΝΣ

"Ταχυδρομικὸν" Γιστίνης 27 Φεβρ. 1927